

Jaarverslag 2015

smpr
meldpunt
seksueel misbruik in de kerk

Postbus 6028
3503 PA Utrecht
(030) 303 85 90
info@smpr.nl
www.smpr.nl

Inhoud

1. Van het interkerkelijk bestuurlijk overleg	3
2. Beleidsvoornemens	4
3. Wat is in 2015 bereikt?	4
4. Meldingen en begeleidingen	6
5. Toekomstplannen	6
6. Afkortingen	6

In SMPR werken samen

Protestantse Kerk in Nederland
Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland
Oud-Katholieke Kerk van Nederland
Remonstrantse Broederschap
Doopsgezinde Broederschap
Evangelische Broedergemeente
Zevende-dags Adventisten
Leger des Heils

1. Van het interkerkelijk bestuurlijk overleg (IBO)

In 2015, het eerste jaar van de uitvoering van het beleidsplan, namen we afscheid van coördinator Ploni Robbers en verwelkomden we de nieuwe coördinator: Lenny van den Brink.

De afgelopen jaren werkten we vooral aan het ontwikkelen en de acceptatie van procedures en protocollen in de diverse kerken en kerkgenootschappen. De komende tijd ligt het accent op het volgen van de uitvoering van deze protocollen.

Door het volgen van deze uitvoering komen vragen op ons af. Een daarvan gaat over de tijd die het kost om de beschreven procedures af te handelen. Deze zijn tijdrovend omdat zorgvuldig omgaan met alle betrokkenen voorop staat. Wachten in onzekerheid is echter voor zowel benadeelden als beschuldigden een grote last. Het blijkt zinvol om als kerken en kerkgenootschappen samen het werk rond de protocollen in regelmatig overleg te bespreken; de patronen die bovenkomen geven inzicht in de procedures.

We voelden ook de behoefte om vragen op een theologisch niveau te bespreken. Zo nodigden we Christiane van den Berg-Seiffert uit om haar dissertatie 'Ik sta erbuiten – maar ik sta wel te kijken' toe te lichten. De uitkomsten van haar onderzoek komen wellicht terug op een studiedag of in een presentatie op een terugkomdag voor vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders.

Intussen zijn we er alert op onze rol als bestuurlijk overleg helder te houden. We zijn geen bestuur en sturen dus geen ontwikkelingen aan. We hebben geen plaats in welke kerkelijke machtsstructuur dan ook en dat moet vooral zo blijven. Als we invloed hebben op het beleid of op de uitvoering van beleid in een kerk of een kerkgenootschap, dan is die invloed gebaseerd op de kennis en ervaring die we opdoen in het werk en die we aanbieden met de bedoeling om schade te voorkomen of te beperken voor alle betrokkenen.

De samenstelling van het IBO is nagenoeg gelijk gebleven. Majoor Corrie Jongejans is de vertegenwoordiger van het Leger des Heils in het IBO geworden. Met het kerkgenootschap van de Zevende-dags Adventisten is contact gezocht, wat zal leiden tot hernieuwde deelname in 2016. De samenstelling per 1 januari 2016 is:

Froukje Karelse-Dijk, namens de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland

Ruud Mulder, namens de Doopsgezinde Broederschap

Gloria-Jeanne de Meijer, namens de Remonstrantse Broederschap

Johannes Welschen, namens de Evangelische Broedergemeente

Corrie Jongejans, namens het Leger des Heils

Marja Meerburg, namens de Protestantse Kerk in Nederland

Theo te Winkel, namens de Protestantse Kerk in Nederland

Heleen Zorgdrager, namens de Protestantse Kerk in Nederland

Robert de Vos, namens de Protestantse Kerk in Nederland

Age Kramer, namens de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Age Kramer, voorzitter IBO

2. Beleidsvoornemens

SMPR werkt aan een veilige kerk voor iedereen. Seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties is onaanvaardbaar. SMPR is een veilige plek voor mensen die seksueel misbruik ervaren hebben, voor degenen die bij hen betrokken zijn, en voor de betrokken gemeenten en parochies.

SMPR werkt aan de volgende doelstellingen

- 1 Professioneel handelen
- 2 Vergroten van bekendheid
- 3 Kennis delen
- 4 Naar een rechtvaardige kerk
- 5 Naar een veilige kerk

3. Wat is in 2015 bereikt?

3.1 Professioneel handelen

In 2015 is de door SMPR georganiseerde cursus 'Beschadigd Lichaam' afgerond, waarmee vijf nieuwe vertrouwenspersonen en zeven nieuwe gemeentebegeleiders zijn opgeleid. De cursus is gegeven door drs. Jodien van Ark, docent agogische vakken aan de Protestantse Theologische Universiteit en kerkelijk procesbegeleider, dr. Hanneke Meulink-Korf, oud-docent praktische theologie/pastoraat aan de Protestantse Theologische Universiteit, en voormalig SMPR-coördinator Ploni Robbers-van Berkel. Dankzij subsidies en deelnemersbijdragen was de cursus kostenneutraal.

Er is een nieuwe profielschets voor gemeentebegeleiders opgesteld.

Alle vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders zijn een aantal keren bijeengekomen voor intervisie, uitwisseling van informatie, en advisering aan het IBO en de coördinator.

In de begeleidingssituaties zijn wanneer dat nodig was contacten gelegd met de beroepskrachten in de kerk, en leden van de colleges en commissies (RCV, GCV, BCGA).

In het kader van preventie is gewerkt aan het opstellen van een digitale vragenlijst voor gemeenten en parochies van de aangesloten kerken, om te peilen hoe het staat met de aandacht voor de thematiek. Met deze informatie kan gericht aan preventie worden gewerkt. Dit onderzoek wordt in 2016 uitgevoerd en na een aantal jaren herhaald om het effect van het gericht werken te kunnen meten.

In het kader van nazorg aan slachtoffers en lotgenotencontact is met VPSG afgesproken dat hun themadagen via SMPR-kanalen aan de contacten van SMPR worden aangeboden.

3.2 Vergroten van bekendheid

De toevoeging achter de naam SMPR is vervangen door het motto 'meldpunt seksueel misbruik in de kerk'. De huisstijl is aangepast en er is een nieuwe algemene folder gemaakt. Het nieuwe telefoonnummer en postbusnummer staan niet meer in relatie tot de Protestantse Kerk. Dit laat de onafhankelijkheid van deze en de andere aangesloten kerken zien.

De website is opnieuw ingedeeld en geactualiseerd. De (vrijwillige) webmaster heeft hier hard aan gewerkt en het resultaat is een toegankelijke en overzichtelijke website. Over en weer zijn er links naar de aangesloten kerken en andere relevante organisaties.

Waar mogelijk is voorlichting gegeven, o.a. op de Landelijke Diaconale Dag, de Landelijke Pastorale Dag (beide Protestantse Kerk) en in vier klassieke vergaderingen. De vertegenwoordigers van de aangesloten kerken brengen in hun eigen landelijke bestuursorganen het SMPR-werk voor het voetlicht.

3.3 Kennis delen

Op initiatief van SMPR is er contact met de coördinatoren van de drie andere meldpunten: SGL (van de evangelische en pinkstergemeenten), Het Meldpunt (van de kleinere confessionele kerken) en het Meldpunt Grensoverschrijdend gedrag (van de Rooms-Katholieke Kerk). Informatie wordt uitgewisseld, ervaringen en kennis worden gedeeld.

De Raad van Kerken heeft in samenwerking met de vier meldpunten een interne studiedag voor de eigen leden en leden van het CiO-K (interkerkelijk contact in overheidszaken) gehouden. Hier is gesproken over hoe de kerken die in december 2014 de verklaring 'De kerk een veilige plek' ondertekenden hier vervolg aan kunnen geven. In deze verklaring spraken ze uit zich sterk te willen maken voor de veiligheid in hun kerk.

3.4 Naar een rechtvaardige kerk

Met gemeentebegeleider Riek van Haeringen, juriste Martine Eker (Protestantse Kerk), professor kerkrecht Leo Koffeman en IBO-vertegenwoordiger Marja Meerburg is een opzet gemaakt voor een SMPR-studiedag over het kerkelijk tuchtrecht. Op deze studiedag worden ervaringen met het tuchtrecht van de Protestantse Kerk verzameld om zo te komen tot aanbevelingen aan de kerkbestuurders van de bij SMPR aangesloten kerken. De studiedag vindt plaats in april 2016.

3.5 Naar een veilige kerk

SMPR-coördinator Lenny van den Brink en Sylvia van Delden van de afdeling Kerk in Ontwikkeling van de Protestantse Kerk hebben een beleidsvoorstel Veilige Kerk opgesteld. De input hiervoor is verzameld in een expertmeeting. De gedachten gaan uit naar een kenniscentrum waar gemeenteleden en ambtsdragers terecht kunnen voor adviezen. Het betreft de veilige omgang tussen gemeenteleden onderling, een plaatselijk meldcode, vertrouwenspersonen, pastorale zorg aan slachtoffers en daders, en maatschappelijke zorg voor slachtoffers en daders (bijvoorbeeld in de woonomgeving terugkerende daders van pedofilie). Thema's waar SMPR zich niet op richt maar wel voor benaderd wordt. De plannen zijn voorgelegd aan de directie van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk.

In 2015 is Christiane van den Berg-Seiffert aan de PThU gepromoveerd op een proefschrift over grensoverschrijding en de gevolgen hiervan voor de slachtoffers. De titel van het proefschrift is 'Ik sta erbuiten – maar ik sta wel te kijken. De relationele dynamiek in geloofsgemeenschappen na seksuele grensoverschrijding in een pastorale relatie vanuit het perspectief van primaire slachtoffers.' SMPR stond mede aan de start van de opzet van dit onderzoek. Van den Berg heeft tijdens het onderzoek met regelmaat gesproken met de gemeentebegeleiders. Uit het onderzoek blijkt dat er veel te verbeteren valt in de zorg voor en nazorg aan slachtoffers. (Op de website van SMPR staat

een samenvatting). SMPR wil hier met de vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders van leren en er in de begeleidingssituatie rekening mee houden.

4. Meldingen en begeleidingen in 2015

Aantal meldingen, begeleidingen en overige vragen in 2015

Nieuwe meldingen van seksueel misbruik in een pastorale of gezagsrelatie	Gestarte begeleidingen door vertrouwenspersonen	Gestarte gemeentebegeleidingen	Ingediende klachten (zoals bekend bij SMPR)	Overige gerelateerde vragen
9	5	2	2	30

De vragen in de laatste kolom zijn divers. Een aantal opvallende:

- Twee vragen over hoe om te gaan met grensoverschrijding bij gemeenteleden onderling.
- Drie verdenkingen van grensoverschrijdingen door jeugdwerkvolunteers.
- Drie vragen over mogelijkheden van schadevergoeding.
- Drie vragen om advies over hoe om te gaan met slachtoffers van incest binnen de gemeente.
- Vier vragen om advies over hoe om te gaan met een terugkerende dader in de gemeente.
- Drie vragen over situaties van langer dan tien jaar geleden.

5. Toekomstplannen

Niet alles kan binnen een jaar worden gerealiseerd. De volgende onderwerpen uit het beleidsplan verdienen de komende jaren aandacht. De getallen tussen haakjes verwijzen naar de hoofdstukken in het beleidsplan:

- Ontwikkelen van lotgenotencontacten (8.1.6)
- Vergroten van vindbaarheid van SMPR door gericht gebruik van trefwoorden op de website (8.2.3)
- Meer voorlichting (8.2.4)
- Bouwstenen ontwikkelen voor toerusting, opleiding en training van derden (8.3.2)
- Informatiemap 'Om door te geven' (8.3.4)
- Nagaan of het nodig is om met elkaar te kijken naar de klachtenprocedures van de aangesloten kerken (8.4.2)
- Bijeenkomsten en publicaties op het gebied van grensoverschrijding (8.5.1)
- Bouwstenen voor inclusieve liturgie (8.5.3)

6. Afkortingen

SMPR Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties

IBO Interkerkelijk Bestuurlijk Overleg

VPSG Vrouwen, Pastoraat, Seksualiteit, Geweld (wordt niet meer voluit gebruikt)
RCV Regionaal College Visitatie (Protestantse Kerk)
GCV Generaal College Visitatie (Protestantse Kerk)
BCGA Beoordelingscommissie voor de Geschiktheid in het Ambt (Protestantse Kerk)